

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Historiae ecclesiasticae saeculi ... XVI supplementum

Fecht, Johann

Francofurti et Spirae, 1684

VD17 VD17 3:315948Z

II.

[urn:nbn:de:bsz:31-122751](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122751)

I.

Epistola Ambrosii Blaureri, Augustam, ad Wolfg.

Musculum scripta, 28. Augusti, 1544.

Post votum Concordiæ in Ecclesiis, &c.

Tigurinorum candor, humanitas & erudita modestia, supra modum mihi jamdiu allubescit, eos si nonnulli imitari quam calumniari & convitiis insectari malent, haud quaquam tot remoras injici quotidie videremus cursui Evangelii Christi. Habent illi, mihi crede, magnam pacis ac communis unitatis rationem, sed quæ firma sit ac omnino sincera, non fluctuans & sophisticata, qualem nonnulli hodie pio magis quam felici conatu à plerisque extorquent, à qua illi, cum sint liberiori ingenio, interim tamen etiam prudenti, ut circumveniri metuant, vehementer abhorrent. Quam verò non sint irritabili stomacho, argumento non obscuro est dentatissima illa & à theologica gravitate multum aliena L. Epistola, quam ad Froshoverum Tigurinum Typographum scripsit, ubi sic bonos illos & doctissimos viros damnat, proscindit, ac diris capita illorum devovet, ut nullus cacodæmon possit crudelius, & hanc tamen quando publicè non est edita, constanter illi dissimulant, nihil indulgentes privato affectui, sed quid in publicum expediat, pens habentes, quo mihi profecto nomine multum sunt venerandi, & studium suum provehendæ gloriæ Christi clarissimè probant. Bullingerus & Gualtherus cum ad me sæpissimè scribant, nihil unquam vel obiter, quod sibi in suis scriptis displiceat, commemorârunt, ut lubenter mihi persuadeam, illis tecum pulchrè convenire. Quid P. M. de Tigurinorum ecclesia, quin etiam nostris, sentiat, ex Josepho Macario, illo sanctissimo ac verè erudito adolescente, discere potuisti, &c. Commendat postea Macarium & ingratitude ac frigus Magistratum in provehendâ doctrinâ Evangelicâ abominatur. &c.

II.

Fabricius Capito, 5. Junii, Ao. 1522. Noribergæ.

Erasmo, tanquam parenti colendo.

S. D. Stunicæ bellus Lutheranis plausibilis est. Titulus est: Erasmi Roterodami blasphemix & impietates per Jacobum, &c. Versa pagella continet glorio-

riofam Stunicæ Epistolam, qua testatur, se ostensurum, quam sit Erasmus Lutheranorum signifer ac princeps. Postea ex annotationibus Novi testamenti, Scholiis in Hieronymum & reliquis libris tuis, pleraque facientia ad vulgi palatum atque omnium concipientium res in melius novatas. Suum cuique argumento eulogium præscripsit, in hunc modum: De horis Canonicis. De primatu Apostoli Petri supra cæteros Apostolos. De humanis constitutionibus, De articulis Parisiensibus, & id genus. Subjicit mox tua verba, quæ neque inimici paulò cordatiores ægrè ferre possunt. Tanta est eloquentiæ dulcedo, virtus iudicii & cautio in omnibus. Gratulor tibi tam commodum inimicum, cujus industria, dum cupit læcessere, optimo cuique te comprobatur, hoc est, qui sis, velut in tabellam depingit, quatenus oculi concipiunt mediocres Lutheranos, hostes minimè contemnendos, sensilles propediem, ob editas epistolas & librum Regis Angliæ, non admodum, ut affirmant, à tua phrasi & stylo dissidentem. Stunica imprudens illos complacavit, unico libello, qualem aliquando amicus aliquis ex tuis consarcinare coactus fuisset. Gaudeo equidem, cui nihil acerbius, quam videre Erasmus atris libellis & supervicturis profcindi, felicibus enim ingeniis abundant, respicientibus, genium posteritatis, & materia favorabili, si tecum in hac arena congregentur, præstabunt, nedum numero erunt superiores. Seculum instat hoc multo felicius, quod animum sibi constantem atque ingenuum, literis instructum, juxta ponet, non tam Musarum sacris, quam excolendo Christo navabit operam, ita se omnia proferunt, quantum ex re præsentis conjicio. Quare oramus, quicumque tibi studemus, ocio atque quieti consulas, fugiendo hanc tragœdiam, non magnatibus contra animi sententiam connivendo, neque etiam orientibus post te, imo ex tua messe subnatæ segeti, insultando. Alia tibi ratio scribendi fortassis non fuit, modus, ut fert peccatoris bonitas ac styli, longè alius est. Una igitur via, iisdem argumentis eandem causam in alio improbabis, propterea quod inconsultius majoreque periculo egerit, posthabita sui securitate. Jactant hic libellum Erasmi adversum Lutherum, nondum vidi, neque credo, id te ausum, quod in me reprehenderes. Consultit Princeps meus, ne ad Stunicam respondeas; Idem ego te cohortor. Utram in partem deflexeris, alterius erit odium sustinendum. Sunt, qui malant, ad meliorem quam feliciorum partem declinare, quod hæc fluctet, dubiaque sit animo, illa autem suis nixa radicibus, fundata in petram Christum, seipsam indies viribus superet, tamen liberum & immunem esse & extra teli jactum tutius est, siquidem nos potius quam Reip. salutem inspiciamus. Hæc boni consule; nam sunt simplicis animi, te impendio observantis, quæ extorserunt gravissimæ bonorum de te censuræ. Præterea præsentissima seculi immutatio, quantum ad religionem attinet, aut erit Orbis noster Christianus, aut totam Christi imaginem explodet, non est tertium. Vale
in

in Domino & Christum & publicam pacem prout facis ama, mi Erasme. No-
riberga, 5. Junii, 1522.

Fabritius Capito

tuus ex animo.

III.

Joannes Cochläus, Dresdæ, 13. Martii, 1529.

Erasmo.

SP. Venerabilis Domine Erasme; quæ huc misisti, accepi reverenter omnia & reddidi fideliter. Dolemus quidem, tuo ære tam longè mittendum fuisse nuncium proprium, sed mihi longè magis dolet, fieri tibi negotium, non solum ab Eppendorffio, verum etiam à Carino, quem Francofurdæ olim vidi. Contemne obsecro hujusmodi oïfores, quid enim nocere tibi possunt? Lutherus non solum minores, quales in Germania multi tecum sunt, sed & magnos adversarios callidè contemnens, negotium suum peragebat ad populum, donec impelleret, quo volebat. Tibi tantum jamdiu nomen est in Orbe terrarum, ut ne doctissimi obscurare queant. Habes domi plures ministros & Amanuenses, qui honorem tuum ab ejusmodi blateronibus egregiè defendere queant, ut non sit opus, te propter eos vel unam perdæ horam. Agnosce quæso te ipsum, aut DEI potius in te dona. Non decet te, cui eruditi omnes verticem inclinant suum, ita descendere, ut congregiaris tam obscuris juvenibus, qui ex te gloriam quarunt. Longè sublimiora expectat Orbis abs te, quæ nemo alius præstare potest. Longè dignior es, quam ut contendas, aut etiam aliena opera in Typographia emendare satagas, eum sit tibi tanta & tam copiosa à DEO gratia ad opera propria scribenda. Despice quæso quoslibet rabulas, sive Hispani sint, sive Galli, aut Germani, perge in scribendis novis, quæ nemo alius scribere potest. Quantum valeas copia & eruditione in sacris literis uberrime tractandis ac latissimis expositionibus variè illustrandis, in Psalmis aliquot mirè ostendisti. Si des veniam temeritati meæ, scribam tibi secretum votum meum. Rogavi olim, ut compendiosè complectaris omnes bonas artes, quibus juvenus erudiri debeat, nunc ardentiori voto rogarem, si permitteres, ut sacras quoque literas compendiosius exponeres. Saltem aliquot libros, ut obvius & certus foret intellectus, iis, qui festinant omnes Bibliothorum libros cirè addiscere. Liranus nimis aridus est. Hieronymus nimis prolixus, & in interpretationum varietate sollicitus. Utinam DEUS det nobis Erasmicam expositionem familiarem aliquam & compendiosam. Non venen-
tur novi Evangelistæ, vix benè puberes, te senem tam celebrem ac Orbi universo ve-

relat-